

יום הכיפורים

יום הכיפורים הוא אחד ממועדי ישראל הקדושים והחמורים ביותר מחד ומאפשר מחילה על עוונות - מאידך.

יום הכיפורים מוזכר בתורה:

"אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכיפורים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשותיכם והקרבתם אשה לה'. וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני ה' אלקיכם. כי כל הנפש אשר לא תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה. וכל הנפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את הנפש ההוא מקרב עמה. כל מלאכה לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל משבתיכם. שבת שבתון הוא לכם ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם". (ויקרא, פרק כ"ג פסוקים כ"ז-ל"ב.)

זהו הצום היחידי שציוויו נאמר בתורה. מלבדו מוזכרים בתנ"ך בדברי הנביאים עוד ארבעה צומות. על פי המפרשים, מטרת הצום הוא ניתוק מהעולם החומרי, על מנת לאפשר לנפש להזדכך. על עבירות ש"בין אדם למקום" - בין אדם לאלוקים, מכפרים החרטה, התפילה, הצום, ויום הכיפורים, לעומת זאת על חטאים שבין אדם לחברו, הצום ויום הכיפורים מכפרים רק אם ריצה את חברו. צריך לבקש את סליחת הנפגע, וישלם לו מה שחייב לו במקרה הצורך.

הסופר ש"י עגנון, זוכה פרס נובל לספרו, כותב רבות על ההוד של יום הכיפורים וכך הוא מתאר את יום הכיפורים בעיניו ילד.

"השמיים היו טהורים והארץ הייתה שקטה וכל הרחובות היו נקיים, ורוח חדשה הייתה מרפרפת בחללו של עולם. ואני תינוק כבן ארבע הייתי, ומלובש הייתי בגדי מועד, ואיש מקרובי הוליכני אצל אבי ואצל זקני לבית התפילה. ובית התפילה היה מלא עטופי טליתות ועטרות כסף בראשיהם ובגדיהם בגדי לבן ובידיהם ספרים, ונרות הרבה תקועים בתיבות ארוכות של חול, ואור מופלא עם ריח טוב יוצא מן הנרות."

(מתוך ימים נוראים, אסופה - עגנון)

מצוות ומנהגי יום הכיפורים

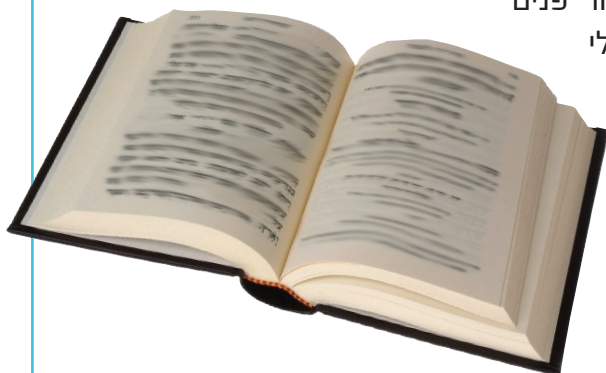
כתובים כאן לפי הסדר מכניסתו ועד יציאתו

- **בערב יום הכיפורים נוהגים לערוך "כפרות":** מנהג שנערך בערב יוה"כ, ומטרתו להזכיר לאדם את המשמעות הקשה של חטא, שהוא מגיע לעומק מהותו של האדם ופוגע בו עצמו קשות, ובכך לעורר אותנו לשינוי חיובי. על פי המסורת מסובבים תרנגול, דג, או כסף, סביב הראש, ומבקשים שהאדם ילך במקומו לחיים ארוכים. לאחר מכן, נותנים את ה"כפרה" לעניים - לאחר שחיטת העוף הוא ניתן כצדקה לעניים, וכיוצא בזה אם ערכו כפרות בדג או בכסף הם ניתנים לצדקה. במיוחד בימינו רבים מקיימים מנהג זה בכסף
- **סעודה מפסקת:** אוכלים ארוחה סמוך לכניסת הצום, מסיימים אותה זמן מה לפני שקיעת השמש. הארוחה הזו חגיגית ומראה את השמחה בניקיון וטהרה הרוחניים, שהיום הקדוש מביא עמו אלינו.
- בגדים: יש מנהג ללבוש בגדים לבנים כאשר הצבע הלבן מסמל טהרת לב וניקיון הנפש. נעלי בד.
- איסורים: איסור מלאכה בדומה לשבת, מצוות איסור אכילה ושתייה, איסור נעילת נעלי עור, איסור רחיצה, איסור סיכת הגוף, ואיסור תשמיש המיטה.
- **חשבון נפש ותפילות:** התפילות המפורסמות הן תפילת "כל נדרי" ותפילת נעילה. סדר התפילה ביום הכיפורים כולל וידוי בפני ה' על עברות וחטאים שעברנו במהלך השנה, וצער עליהם.
- **תקיעת שופר:** בסוף יום הצום, עם סיום תפילת נעילה נוהגים לתקוע בשופר, זכר לתקיעת השופר בשנת היובל, שהיא מייצגת מוטיב של חירות. יתכן שיש בכך סימן של חירות רוחנית שזכינו לה בטהרה מהחטאים.

תפילה בשדה

איש חסיד היה שיצאה נפשו לעשות את היום הקדוש, יום הכיפורים במחיצת רבו הבעל שם טוב. עלה האיש על מרכבתו ויצא לדרך. לקראת הצהריים חשב לעצמו עד כמה הוא עייף וגם הסוס עייף בוודאי ורעב. עוד היום גדול ולכן נח תחת אחד העצים. בשעת בין ערביים, לעת מנחה, התעורר לפתע האיש וגילה שהשמש השוקעת כבר בראש האילנות. יום הכיפורים נכנס. ישב האיש נתן ראשו בין ברכיו וגעה בבכי ואחרי כן בשברון לב ובקול ניחר העמיד עצמו בין העצים לתפילת "כל נדרי". בבוקר עם אור ראשון החל להתפלל שחרית. וכך מתוך צער ללא גבול, ומתוך תפילה זכה וברה עבר עליו כל אותו יום הכיפורים. לעת צאת הכוכבים, בעודו מותיר את מילותיה האחרונות של תפילת הנעילה על פני השדה עלה החסיד על סוסו ופתח בדהרה לעבר העיר. והנה, בעומדו כך נכלם בפתח בית הכנסת, פנה אליו הבעש"ט במאור פנים ואמר: דע בני כי מן השמיים מנעו ממך מלבוא אלי ומוכרח היית לעשות את היום הקדוש בשדה מפני שבזכות אותה תפילה שהתפללת בלב נשבר זיכית גם את כל עם ישראל.

(מתוך מחזור תפילה "ממך אליך" בעריכת יונדב קפלון).